

*Катерина Валеріївна Ніколіна,
доцент кафедри теорії та історії права та держави
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат юридичних наук, доцент
ORCID: 0000-0002-8603-1013*

АВТЕНТИЧНЕ ТЛУМАЧЕННЯ: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ

Постановка проблеми. Питання автентичного тлумачення права є доволі дискусійним і складним у вітчизняній і зарубіжній юриспруденції, про що свідчить активізація його широкого обговорення як серед науковців, так і юристів-практиків.

У минулому, особливо в радянський період, ця тема привертала значну увагу як у загальній теорії держави та права, так і в межах окремих галузевих юридичних наук. Сучасна українська юриспруденція продовжує цю традицію, але дедалі частіше ставиться питання про доцільність автентичного тлумачення та співвідношення його з вимогами верховенства права.

Одним із викликів є пошук балансу між автентичним тлумаченням (що базується на статичному підході) та необхідністю адаптації правових норм до змін суспільного розвитку в процесі правозастосування. Також важливо вирішити питання правового регулювання суб'єктного складу та юридичних наслідків такого виду офіційного тлумачення. Найбільш дискусійним на сьогодні в українській науковій літературі постає питання розмежування правотворчості та офіційного нормативного тлумачення (до якого власне науковці відносять автентичне).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання про сутність автентичного тлумачення у вітчизняній юриспруденції, як правило, розглядається в межах дослідження офіційного тлумачення в цілому. Зокрема, серед науковців, у роботах яких розкриваються загальнотеоретичні питання правничої інтерпретації, можливо виокремити таких, як: Ю. Власов, Г. Саміло, О. Юхимюк, М. Молибога, В. Антошкіна, С. Бобровник, В. Гончаров, С. Гурак, М. Козюбра, В. Лемак, Н. Оніщенко, П. Рабінович, Н. Лепіш, Ю. Тодика, О. Радченко та ін. Проблематиці автентичного тлумачення присвячені новітні наукові дослідження вітчизняних вчених М. Осядлої, І. Шутака, С. Мельничук, Т. Якименко. В англійській юридичній літературі означене питання розглядається К. Бернер, Т. Ендікоттом, А. Скаліа, С. Загорцем. Важливим є те, що дедалі частіше автори звертають увагу на суперечливий і дискусійний характер автентичного тлумачення, враховуючи принцип розподілу влад і складність розмежування інтерпретаційних та нормативних приписів.

У зв'язку з цим метою статті є дослідження правової природи та історичних витоків автентичного тлумачення, а також аналіз його практичної необхідності на сучасному етапі розвитку правової системи з урахуванням зарубіжного досвіду.

Основні результати дослідження. Юридичне тлумачення щодня здійснюється багатьма різними суб'єктами – юристами, суддями, теоретиками права, і водночас воно викликає величезну кількість суперечок і дискусій як щодо змісту цієї діяльності, так і щодо належних підходів, технології та юридичних результатів.

Ідея автентичного тлумачення не є новою в історичній парадигмі. Зокрема, ще в римському праві існувала максима *eius est interpretare legem cuius condere* («той, хто уповноважений встановлювати закон, уповноважений його тлумачити»), яка означає, що найавторитетнішим тлумачем правового інструменту або судового чи арбітражного рішення є орган, який розробив закон або виніс таке рішення. У посткласичну римську добу імператор Юстиніан закріпив за собою поєднання законодавчої та інтерпретаційної функцій: «Якщо щось виглядає двозначним, судді повинні передати це Імператору для роз'яснення верховною владою, яка єдина має встановлювати та тлумачити

закон. Більше того, зазначалось, що кожен, хто писав юридичні книги (тлумачення) про закони, які Юстиніан видав, був би покараний як фальсифікатор» [1, с. 13].

Пізніше Тома Аквінський у своїй праці «Сума теології» також обґрунтовував тезу, що єдиний, хто може тлумачити закони, це той, хто може створювати закони (*ad eum solum pertinet leges interpretari, cuius est condere leges*). А ті, хто підкоряється законам, не можуть створювати закони. Тому вони не мають права тлумачити наміри законодавця, а завжди повинні діяти згідно з буквою закону. Цікавим є також факт, що за часів Петра Великого в 1722 році суддям також заборонялось відхилятися від волі законодавця, від буквального тлумачення закону [2, с. 14].

У післяреволюційній Франції в 1790 році Національними зборами був запроваджений інститут *referé legislatif* (законодавчий висновок), який полягав у зверненні судового органу до законодавчого органу для надання висновку щодо правильного тлумачення нормативного змісту положення. Цей інститут складався з двох аспектів: 1) заборона судді тлумачити закони під час ухвалення рішення; 2) обов'язок звертатися до законодавця, коли суддя вбачає потребу роз'яснити закон або прийняти новий. У першому випадку суддя виявляє інтерпретаційний сумнів, а в другому – законодавчу прогалину [3, с. 256–257]. Концепція *referé legislatif* мала відображати ідею розподілу влад, оскільки розрізнялась діяльність зі створення правових норм (тлумачення вважалось саме нормотворчістю) та їх застосування. Єдиною дозволеною формою тлумачення було автентичне тлумачення, оскільки воно вводиться законодавцем у вигляді закону про тлумачення, який має загальну дію і який потім суддя повинен застосовувати при вирішенні юридичної справи. Аналогічні підходи обґрунтовувались і італійськими науковцями, зокрема Ч. Беккарія, П. Веррі.

Томас Гоббс також висловлював заперечення щодо вільного судового тлумачення, зазначаючи, що автентичне тлумачення закону є почуттям законодавця, в якому полягає природа закону; і тлумачами можуть бути лише ті, кого призначить суверен. Бо інакше, завдяки майстерності тлумача, закон може мати сенс, протилежний сенсу суверена, завдяки чому тлумач стає законодавцем [4, с. 187–190].

Отже, в епоху Просвітництва судове тлумачення піддавалось значній критиці через відсутність юридичної визначеності, розглядалось як спотворення тексту закону. Однак тут слід уточнити, що тлумачення пов'язувалось лише з випадками багатозначності в законі або наявності прогалин, а на сьогодні в юриспруденції панує підхід, згідно з яким тлумаченню підлягають всі юридичні тексти незалежно від їх «зрозумілості».

Пізніше відображення значущості повноважень суб'єкта створення правових норм для суспільних інтересів набуло прояву в доктринальному (в тому числі й радянському) розумінні тлумачення як процесу з'ясування волі та намірів законодавця. Так, навіть у деяких сучасних дослідженнях зазначається, що результати тлумачення повинні зводитися до виявлення волі законодавця, вираженої у словесних формулюваннях закону або іншого нормативно-правового акта [5].

Однак, як справедливо зазначає В. Лемак, у сучасних умовах такий підхід не відповідає новітній методологічній основі правотлумачення, оскільки не враховує координати суспільних цінностей, результати застосування правової норми (її соціальний ефект) і відповідно можливість динамічного тлумачення [6, с. 134]. Автентичне ж тлумачення безпосередньо пов'язане з волею автора юридичного тексту, яка в умовах конституційної заборони зворотної дії закону повинна бути статичною, тобто незмінною. Іншими словами, суб'єкт нормотворчості в межах своїх повноважень не може видати інтерпретаційний нормативний акт, який би враховував соціальний контекст, удосконалював чи коригував власну ж правову норму. Водночас доктрина судового тлумачення допускає можливість «добудови права», а отже, є більш оптимальним засобом коригування недосконалості нормативних формулювань [7].

Традиційно в юридичній літературі залежно від суб'єктів розрізняють офіційне та неофіційне тлумачення, перше з яких здійснюється уповноваженими на те органами і результати якого мають обов'язковий характер [8, с. 254]. Найбільш поширеним у вітчизняній юриспруденції є підхід, згідно з яким автентичне тлумачення розглядається як вид офіційного тлумачення, що виходить від органу, який видав тлумачену норму [9, с. 120]. Важливість класифікації тлумачення за суб'єктним критерієм безпосередньо пов'язана з юридичними наслідками видання відповідних правоінтерпретаційних актів.

На думку О. М. Балинської, автентичне тлумачення є нормативним, має обов'язковий характер застосування, але в той же час має допоміжний характер щодо правотворення, адже акти автентичного тлумачення не можуть застосовуватись окремо від самого нормативного акта [10, с. 193]. Однак, якщо звернемось до чинного законодавства, то на сьогодні обов'язковість врахування роз'яснень автора нормативно-правових актів не передбачена. Більше того, в нещодавно прийнятому Законі України «Про правотворчу діяльність» після зауважень головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України зникла стаття щодо регулювання офіційного роз'яснення, яка була запропонована у відповідному законопроекті [11]. Очевидно, що навіть сам законодавець не готовий брати на себе цю функцію і сприймає загальну тенденцію до чіткого розмежування правотворчої та правоінтерпретаційної діяльності. Чи не єдиним нормативно закріпленим повноваженням у сфері автентичного тлумачення є надання роз'яснень з питань, пов'язаних з діяльністю Міністерства юстиції України, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також стосовно актів, які ним видаються (пп. 32 п. 4 Положення про Міністерство юстиції України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 02.07.2014).

В. Антошкіна припускає, що оперування в законодавстві термінами «роз'яснення» або «консультації» в контексті юридичного тлумачення засвідчує, що законодавець намагається підкреслити необов'язковість пояснень щодо змісту і порядку застосування відповідних приписів, які здійснюють певні державні органи та інституції відповідно до своїх повноважень [12, с. 262].

У визначенні нормативного офіційного тлумачення як письмового роз'яснення суб'єктом владних повноважень змісту норми права для невизначеного кола суб'єктів, Б. Малишев наголошує на його рекомендаційному характері [13, с. 378]. Схожу позицію зустрічаємо і в підручнику за редакцією Н. Крестовської і Л. Матвєєвої, де усталена кореляція між офіційністю та обов'язковістю юридичного тлумачення спростовується приписами чинного законодавства та практикою його реалізації [9, с. 120].

Привертає увагу й те, що в більшості наукових праць при характеристиці автентичного тлумачення автори не наводять переліку відповідних уповноважених суб'єктів. Доволі суперечливими видаються твердження окремих авторів, що до таких суб'єктів належить Верховна Рада України, а її тлумачення має загальнообов'язковий характер для всіх суб'єктів права, а також відзначається вищою юридичною силою порівняно з тлумаченням інших суб'єктів права [10, с. 193]. У цьому контексті виникає декілька питань: на якій нормативній підставі зроблено висновок про наявність повноважень з тлумачення законів, їх загальнообов'язковість та в якій формі повинні прийматись такі тлумачення?

У Конституції України, як і в Регламенті Верховної Ради України, що затверджений Постановою Верховної Ради України від 16 березня 2006 року №3547-IV, про це не зазначено. При цьому, дійсно, за попередньою редакцією Регламенту Верховна Рада мала право здійснювати тлумачення чинних законів, їх окремих положень, у вигляді постанов, що мали нормативний характер. На сьогодні згідно з ч. 3 ст. 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітети з питань, віднесених до предметів їх відання, мають право надавати роз'яснення щодо застосування положень законів України. Такі роз'яснення не мають статусу офіційного тлумачення, та і власне вони не є автентичними за своєю природою [14].

Щодо офіційного нормативного автентичного тлумачення, то В. Антошкіна припускає, що до нього можна віднести роз'яснення термінів, які подаються на початку деяких законів [12, с. 270]. Однак, на нашу думку, такий підхід актуалізує проблему розрізнення правоінтерпретаційних і власне правових норм (норм-дефініцій), що може бути предметом окремого наукового вивчення.

При цьому авторка наголошує, що актів офіційного тлумачення законів орган законодавчої влади України не видає, а у разі потреби вносить зміни в існуючі нормативні правові акти у встановленому порядку в разі їх колізійності, застарілості, незрозумілості.

Т. Якименко у науковій статті, аналізуючи досвід Словенії, Хорватії, Італії та інших держав, намагається розглянути перспективи інтерпретаційного законодавства (автентичного тлумачення) як засобу подолання правової невизначеності та судового зловживання тлумаченням. Але автор також наводить рішення Конституційного Суду Словенії від 2021 року, у якому він визнав, що інститут автентичного тлумачення закону, регламентований положеннями Регламенту Національних

зборів, не відповідає конституційним принципам поділу влади та незалежності суддів [15, с. 73]. Отже, загальноєвропейська тенденція все ж засвідчує, що автентичне тлумачення як інститут містить ризики щодо узурпації влади та втручання законодавця в діяльність суду.

Конституційний Суд України у своєму рішенні ще у 2020 році зазначав, що об'єктивне застосування та належне тлумачення без будь-яких переваг можливі лише за умови незалежності Конституційного Суду України і судової влади загалом та відсутності негативного впливу і тиску законодавчої та виконавчої влади, які керуються не стільки інтересами права, скільки інтересами політики та партійними уподобаннями (рішення Конституційного Суду України від 27.10.2020 р. № 13-р/2020). Не можемо також не погодитись з зауваженням І. Шутака, що здійснення автентичного тлумачення створює можливість обходу закону й безконтрольного свавілля органу, який здійснює тлумачення, а отже, в умовах поділу влади неприпустимо зосереджувати два повноваження в компетенції одного органу [16, с. 9].

Висновки. Питання про тлумачення того чи іншого нормативного припису на практиці виникає в процесі його реалізації, тобто застосування до конкретної правової ситуації. У зв'язку з цим логічно, що саме суб'єкт правозастосування повинен з'ясувати зміст (тлумачити) неоднозначну норму в контексті її застосування. Саме такий підхід забезпечує динамічний та еволюційний характер юридичного тлумачення, яке покликане досягти мети правового регулювання.

На нашу думку, автентичне тлумачення цілком виправдане при з'ясуванні змісту контрактів, договорів, у тому числі й міжнародних, коли першочергове значення має воля сторін на момент укладання цих актів. Що ж стосується тлумачення законодавства, а саме обов'язкового характеру такого виду тлумачення, то тут виникає більше ризиків та практичних проблем. На нашу думку, роз'яснення суб'єктів правотворчості щодо особливостей застосування того чи іншого нормативно-правового акта (правового припису) можуть мати рекомендаційний характер. Важливим у такому разі на рівні правового регулювання закріпити повноваження органів (їх структурних підрозділів) щодо автентичного тлумачення, види та юридичну процедуру прийняття відповідних інтерпретаційних актів.

Водночас слід враховувати, що концепт верховенства права і принцип розподілу влад передбачають наявність незалежного професійного суб'єкта інтерпретації в особі суддів. По-перше, це дисциплінує законодавця неухильно дотримуватись правил юридичної техніки і мінімізації прогалин, неточності та неоднозначних термінів в юридичних текстах. По-друге, саме судді мають необхідний рівень фаховості та підготовки, щоб застосувати всі сучасні прийоми та підходи юридичного тлумачення для обрання найбільш відповідного суспільним цінностям і соціальному контексту варіанта тлумачення в конкретній справі.

Отже, на нашу думку, автентичне (авторське) тлумачення потребує більш детального вивчення через призму сучасних демократичних цінностей та вдосконалення правового регулювання, оскільки ігнорування цього питання законодавцем лише ускладнює правозастосовний процес.

Список використаних джерел

1. Endicott T. Authentic Interpretation. *Ratio Juris*. 2020. 33: 6–23. URL: <https://doi.org/10.1111/raju.12271>
2. Rivera I. La legge di interpretazione autentica tra costituzione e CEDU. 2015. URL: https://www.cortecostituzionale.it/documenti/convegni_seminari/STU_283.pdf
3. Alvazzi P. Aux Origines Du Référé Législatif: Interprétation et Jurisprudence Dans Les Cahiers de Doléances de 1789. *Revue Historique de Droit Français et Étranger*, 1922, vol. 86, no. 2, 2008, pp. 253–262.
4. Гоббс Т. Левіафан / ред. Р. Так. Кембридж: Cambridge University Press, 1991.
5. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права: монографія. Харків: Право, 2008. 296 с.
6. Лемак В., Бадида А. Тлумачення права: проблеми визначення поняття, складу, практичної потреби. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 133–143.
7. Майданик Р. Ліберальне вчення про тлумачення норм права України (крізь призму «добудови» права). *Право України*. 2016. № 7. С. 69–78.
8. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
9. Теорія держави і права: навчальний посібник / Н. Крестовська, Л. Матвеева, Я. Тицька та ін. Київ: Міжнародний гуманітарний ун-т, 2021. 193 с.

10. Проблеми тлумачення правових норм: посібник / автор-упорядник О. М. Балинська. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 392 с.
11. Висновок Головного науково-експертного управління від 03.09.2021 на законопроект «Про правотворчу діяльність». URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=72355>
12. Антошкіна В. К. Юридичне тлумачення: теорія та практика: дис. ... доктора юридичних наук / Бердянський університет менеджменту і бізнесу; Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2021. 490 с.
13. Бобровник С. Загальна теорія права. Нормативний курс. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
14. Майстренко О. В. Роль тлумачень та роз'яснень законодавства. *Офіційний вебсайт Міністерства юстиції України*. URL: <https://goo.gl/vwZ1ka>
15. Якименко Т. С. Автентичне тлумачення та інтерпретаційне законодавство: порівняльний-правовий аналіз. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 5. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.10>
16. Шутак І. Д. Автентичне тлумачення та його співвідношення з правотворчістю. *Право.ua*. 2021. № 3. С. 5–10. DOI 10.32782/LAW.UA.2021.3

References

1. Endicott T. Authentic Interpretation. *Ratio Juris*. 2020. 33: 6–23. URL: <https://doi.org/10.1111/raju.12271>
2. Rivera. La legge di interpretazione autentica tra costituzione e CEDU. 2015. URL: https://www.cortecostituzionale.it/documenti/convegni_seminari/STU_283.pdf
3. Alvazzi P. Aux Origines Du Référé Législatif: Interprétation et Jurisprudence Dans Les Cahiers de Doléances de 1789. *Revue Historique de Droit Français et Étranger*; 1922, vol. 86, no. 2, 2008, pp. 253–262.
4. Hobbs T. *Leviathan*. red. R. Tak. Kembrydzh: Cambridge University Press. 1991 r.
5. Kaplina O. V. Pravozastosovne tлумachennia norm kryminalno-protsestualnoho prava: Monohrafiia. Kharkiv: Pravo, 2008. 296 s.
6. Lemak V., Badyda A. Tлумachennia prava: problemy vyznachennia poniattia, skladu, praktychnoi potreby. *Publichne pravo*. 2019. № 4 (36). S. 133–143.
7. Maidanyk R. Liberalne vchennia pro tлумachennia norm prava Ukrainy (kriz pryzmu «dobudovy» prava). *Pravo Ukrainy*. 2016. № 7. S. 69–78.
8. *Zahalna teoriia prava: Pidruchnyk. Za zah. red. M.I. Koziubry*. Kyiv: Vaite, 2015. 392 s.
9. *Teoriia derzhavy i prava: navchalnyi posibnyk*. Krestovska N. M., Matvieieva L. H., Tytska Ya. O., Atamanova N. V., Arabadzhy N. B. Kyiv: Mizhnarodnyi humanitarnyi un-t, 2021. 193 s.
10. Problemy tлумachennia pravovykh norm: posibnyk / Avtor-uporiadnyk O. M. Balynska. Lviv: Lvivskiyi derzhavnyi univer sytet vnutrishnikh sprav, 2021. 392 s.
11. Vysnovok Holovnoho naukovy-ekspertnoho upravlinnia vid 03.09.2021 na zakonoproekt «Pro pravotvorchu diialnist» URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=72355>
12. Antoshkina V. K. Yurydychne tлумachennia: teoriia ta praktyka: Dys. ... doktora yurydychnykh nauk Berdianskyi universytet menedzhmentu i biznesu; Kharkivskiyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv, 2021. 490 s.
13. Bobrovnyk S. V. Zahalna teoriia prava. Normatyvnyi kurs. Kyiv: Yurinkom Inter, 2021. 576 s.
14. Maistrenko O. V. Rol tлумachen ta roziasnen zakonodavstva. *Ofitsiyni Veb-sait Ministerstva yustytysii Ukrainy*. URL: <https://goo.gl/vwZ1ka>
15. Iakymenko T. S. Avtentychno tлумachennia ta interpretatsiine zakonodavstvo: porivnialnyi-pravovyi analiz. *Elektronne naukovye vydannia «Analitichno-porivnialne pravoznavstvo»*. 2023. № 5. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.10>
16. Shutak I. D. Avtentychno tлумachennia ta yoho spivvidnoshennia z pravotvorchistiu. *Pravo.ua*. 2021. № 3. S. 5–10. DOI 10.32782/LAW.UA.2021.3

Николина К. В. Автентичне тлумачення: дискусійні питання теорії

Стаття присвячена дослідженню правової природи та історичних витоків автентичного тлумачення, а також аналізу його практичної необхідності на сучасному етапі розвитку правової системи з урахуванням зарубіжного досвіду.

З'ясовано, що в епоху Просвітництва судове тлумачення піддавалось значній критиці через відсутність юридичної визначеності, розглядалось як спотворення тексту закону. Пізніше відображення значущості по-вноважень суб'єкта створення правових норм для суспільних інтересів набуло прояву в доктринальному (у тому числі й радянському) розумінні тлумачення як процесу з'ясування волі і намірів законодавця. Встановлено, що найбільш поширеним у вітчизняній юриспруденції є підхід, згідно з яким автентичне тлумачення

розглядається як вид офіційного тлумачення, що виходить від органу, який видав тлумачену норму. Зроблено висновки про виправданість автентичного тлумачення при з'ясуванні змісту контрактів, договорів, у тому числі й міжнародних, коли першочергове значення має воля сторін на момент укладання цих актів. Наголошується, що висновки суб'єктів правотворчості щодо особливостей застосування того чи іншого нормативно-правового акта (правового припису) можуть мати рекомендаційний характер. Важливим у такому разі на рівні правового регулювання закріпити повноваження органів (їх структурних підрозділів) щодо автентичного тлумачення, види та юридичну процедуру прийняття відповідних інтерпретаційних актів.

Ключові слова: автентичне тлумачення; офіційне тлумачення; суб'єкти тлумачення; інтерпретаційні норми.

Nykolyna K. V. Authentic interpretation: debatable issues of theory

The article is devoted to the study of the legal nature and historical origins of authentic interpretation, as well as the analysis of its practical necessity at the current stage of the development of the legal system, taking into account foreign experience.

It was found that in the Enlightenment era, judicial interpretation was subjected to considerable criticism due to the lack of legal certainty, it was considered as a distortion of the text of the law. Later, the reflection of the significance of the authority of the subject of creating legal norms for public interests was manifested in the doctrinal (including the Soviet) understanding of interpretation as a process of clarifying the will and intentions of the legislator. The author found that the most widespread in domestic jurisprudence is the approach according to which the authentic interpretation is considered as a type of official interpretation issued by the body that issued the interpreted norm. However, the author justified that in modern conditions this approach does not correspond to the latest methodological basis of legal interpretation, as it does not take into account the coordinates of social values, the results of the application of the legal norm (its social effect) and, accordingly, the possibility of dynamic interpretation.

Conclusions are made about the justification of authentic interpretation when clarifying the content of contracts, agreements, including international ones, when the will of the parties at the time of concluding these acts is of primary importance. It is emphasized that the explanations of law-making subjects regarding the specifics of the application of this or that normative legal act (legal prescription) may have a recommendatory nature. The article emphasizes that the presence of an independent professional subject of interpretation in the person of judges, firstly, disciplines the legislator regarding the strict observance of the rules of legal technique and the minimization of gaps, inaccuracies and ambiguous terms in legal texts; secondly, it is the judges who have the necessary level of expertise and training to apply all modern methods and approaches of legal interpretation to choose the interpretation option most appropriate to public values and social context in a specific case. The importance of establishing at the level of legal regulation the authority of bodies (their structural subdivisions) regarding authentic interpretation, types and legal procedure for the adoption of relevant interpretative acts is asserted.

Key words: authentic interpretation; official interpretation; subjects of interpretation; interpretive norms.

DOI: 10.33663/2524-017X-2024-15-358-363